

TÜRKİYE TÜRKÇESİ AĞIZ ÇALIŞMALARINDA KULLANILAN YÖNTEMLER

Bahri KUŞ

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Ağrı /
Türkiye

Anahtar Kelimeler: Türkiye Türkçesi Ağızları, diyalektoloji, yöntem.

ÖZET

Türkiye Türkçesi Ağızları ile ilgili ilk çalışmalar 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren görülmeye başlamaktadır. İlk yıllardaki folklorik malzeme derlemeye dayalı olarak gerçekleştirilen çalışmalar yıllar geçtikçe yerini mukayeseli ve tasvirî ağız çalışmalarına bırakmıştır. Ağızlar, bünyelerinde barındırdıkları arkaik ve özel yapılar sayesinde Türk dilinin belli bir sebebe bağlanamayan hususlarının aydınlatılması için son derece önemlidir. Bu bakış açısı ile Türkiye Türkçesi Ağızları üzerine hazırlanan pek çok çalışma ileride hazırlanacak mükemmel bir tarihî gramere yardımcı olacaktır. Hazırlanan ağız çalışmalarının tamamında gerek ele alınan bölgenin sınırları gerekse yöredeki etnik durumlar gibi etkenler nedeniyle takip edilen müşterek bir yöntem bulunmamaktadır. Çalışılacak bölgenin tercih sebebi, derleme, fişleme ve soruşturma gibi hususların da yer yer farklı yöntemlerle yapıldığı görülmektedir. Bunların yanı sıra söz konusu çalışmalarda ortak noktaların bulunduğu da görülmektedir. Bu çalışmada Türkiye Türkçesi Ağızları üzerine yapılan incelemelerde kullanılan farklı ve ortak yöntemler örneklerle ele alınmıştır.